

BUREAU VOOR DE STAATSSCHULD

Suriname Debt Management Office

Kwartaal schuld rapportage

4e kwartaal 2023

Ontwikkeling van de Staatsschuld

6 maart 2024

Inleiding

Het Bureau voor de Staatsschuld is in 2013 gestart met de publicatie van het kwartaalverslag over de ontwikkeling van de Staatsschuld. Getracht wordt om 4 weken na de publicatie van de kwartaalstatistieken, dit verslag op de website van het Bureau te doen uitkomen.

De schuld t.b.v. deze rapportage omvat de staatsschuld van de centrale overheid welke gevestigd is door de Minister van Financiën en Planning

Heeft u na het lezen van het verslag vragen, dan kunt u contact opnemen met het Bureau voor de Staatsschuld op het e-mailadres: info@sdmo.org of via telefoonnummer 552644 of 552645.

Samenvatting

- De stand van de staatsschuld per ultimo 2023 bedroeg USD 3,3 miljard en dit is een afname van 3 procent ten opzichte van USD 3,4 miljard per ultimo 2022.
- De schuld uitgedrukt in SRD bedroeg SRD 124,1 miljard en steeg met 20 procent ten opzichte van eind 2022. Deze toename was het gevolg van het hoge aandeel aan vreemde valuta schulden van 77 procent en de 17 procent depreciatie van onze wisselkoers ten opzichte van de USD. Daarnaast waren de trekkingen op schulden veel hoger dan de aflossingen.
- In het laatste kwartaal van 2023 was er wel sprake van een marginale daling van de staatsschuld uitgedrukt in SRD van ca. 2 procent ten opzichte van het derde kwartaal. De daling is het gevolg van een appreciatie van de SRD ten opzichte van de USD en de daling van achterstanden op zowel de buitenlandse als binnenlandse schulden.
- Op 6 december 2023 is de herstructurering met de internationale Euro bond afgerond met een schuldvermindering van 29 procent. Deze schuld is afgenomen van USD 912 miljoen naar USD 660 miljoen. Met de afwikkeling van deze schuld, is ca. 60 procent van de buitenlandse schuld volledig herschikt.
- Door de afronding van de herschikking met de bondholders, heeft in december 2023 Standard & Poor's de kredietrating voor Suriname naar boven aangepast van "Selective Default" naar CCC+/C met een stable outlook.
- In december 2023 is een principeakkoord stafniveau met de Eximbank van China bereikt over de herschikking van schulden aan deze crediteur.
- In het laatste kwartaal van 2023, zijn er twee nieuwe leningen afgesloten met de Inter-American Development Bank (IDB) ter waarde van USD 170 miljoen. Ook is de vierde tranche van het IMF van SDR 25,6 miljoen ontvangen in het kader van het EFF-programma.
- Van 11 grote staatsbedrijven, was per ultimo 2022 de hoogte van de lange termijnschulden ca. USD 1,7 miljard. Op de schulden van staatsbedrijven in de niet-financiële sector, was ca. USD 126 miljoen achterstallig.

Dekking (coverage) van de schuld statistieken

De Staatsschuld die door het Bureau voor de Staatsschuld beheerd wordt heeft betrekking op de Centrale overheidsschuld, waarbij verstrekte garanties op schulden van derden tevens worden gemonitord. De statistieken worden thans alleen op kasbasis gepresenteerd.

De achterstanden aan leveranciers voor geleverde goederen en diensten aan de overheid, ook genoemd “**supplier debt**”, zijn vanaf juli 2023 meegenomen in de statistieken, waarbij begonnen is met de stand van ultimo december 2021.

De wettelijke schuld definitie van bruto staatsschuld is als volgt verwoord in de Wet op de Staatsschuld: “het totaal van uitstaande rechtsgeldig tot stand gekomen schuldverplichtingen ten laste van de Staat, daaronder begrepen de uitstaande lopende schuld alsmede achterstallige renten en kosten, zowel van die welke een delgingsverplichting van de Staat inhouden, als van die welke een afgeroepen waarborgverplichting van de Staat inhouden (artikel 1 lid i)”.

In het verleden, week de hoogte af van de schuld uitgedrukt in SRD, af van de internationale schuld definitie (effectieve schuld). Dit kwam door artikel 3 lid 3: “Van geldbedragen luidende in vreemde munt aanduiding wordt de equivalente waarde in Surinaamse munt becijferd tegen de wisselkoersen volgens de notering van de Centrale Bank van Suriname op de laatste bankdag van het kalenderjaar waarop het nominaal bruto binnenlands product betrekking heeft”.

Het bbp-cijfer van het ABS voor het afgelopen jaar komt past in het derde kwartaal van het huidig jaar uit, waardoor de wisselkoersen voor omzetting van vreemde valuta schulden, veel kunnen afwijken van die waarop de schuld in het lopend jaar betrekking heeft.

Door aanpassing van artikel 3 lid 3, is thans bepaald dat de te hanteren wisselkoers bij het becijferen van vreemde valuta schulden in de Surinaamse munt, *de wisselkoers op de rapportagedatum van de schuld* gebruikt moet worden en niet op het jaareinde wisselkoers waarop het meest recente bbp-cijfer van het ABS-betrekking heeft.

Hierdoor is de hoogte van de schuld in lijn gebracht met internationale standaarden en is de hoogte van de wettelijke schuld thans gelijk aan de effectieve schuld.

De statistieken worden opgemaakt door informatie die ontvangen is van de verschillende crediteuren, de Centrale bank van Suriname, het Ministerie van Financiën & Planning, het Ministerie van Openbare Werken, terwijl het bbp-cijfer van het Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS) en het Internationale Monetaire Fonds (IMF) worden gebruikt om de schuld-bbp ratio en de afwijking daarvan met het obligo plafond vast te stellen en de druk van de huidige schuld op de economie aan te geven.

In artikel 3 is het obligo plafond (schuldplafond) gebaseerd op de schuld-bbp-ratio, waarbij het plafond voor de totale schuld gesteld is op 60 procent. Deze ratio moet berekend worden op basis van het laatste uitgegeven bbp-cijfer van ABS.

In artikel 28 lid 2 van de aangepaste Wet op de Staatsschuld van 16 maart 2023 is aangegeven dat de overheid 13 jaar heeft om de ratio terug te brengen op 60 procent.

Om de druk van de huidige schuld op de totale economie in te schatten wordt de effectieve schuld uitgedrukt in de geschatte bbp-cijfers van het jaar waarop de schuld betrekking heeft.

Stand van de schuld en schuld-bbp-ratio's per ultimo december 2023

Per ultimo december 2023 bedroeg zowel de effectieve als de wettelijke staatsschuld USD 3,3 miljard (figuur 1). In het jaar 2023 is de schuld ten opzichte van 2022 gedaald met USD 101,1 miljoen (3 procent). In de lokale munt uitgedrukt, was staatsschuld per eind 2023 ca. SRD 124,1 miljard.

Ten opzichte van ultimo 2022 is de schuld uitgedrukt in de lokale munt toegenomen met ca. 20 procent. De toename in het afgelopen jaar was het gevolg van:

- Het groot aandeel van vreemde valuta schulden van ca. 77 procent in de totale schuldportefeuille van de Staat en een depreciatie van de SRD ten opzichte van de USD van ca. 17 procent heeft een grote impact gehad op de staatsschuld uitgedrukt in de lokale munteenheid en deze sterk doen stijgen.
- Het positieve saldo van trekkingen minus aflossingen op de totale schuld van SRD 8,4 miljard (USD 227,9 miljoen). Dit is inclusief de binnenlandse “gold loan” van 2018 die in 2023 is geregistreerd bij de Rekenkamer en opgenomen in de Staatsschuld.
- De toevoeging van de achterstallige leveranciers kredieten wat niet- betaalde reçu's vertegenwoordigen, aan de binnenlandse schuldstatistieken heeft vanaf december 2021 plaatsgevonden. Dit schuld item wordt steeds bijgewerkt door het Ministerie van Financiën en Planning. De “supplier debt” bedroeg in 2023 SRD 6,4 miljard (USD 171 mln.) en is ten opzichte van eind 2022 met ca. 4,4 miljard (USD 119 mln.) gestegen.

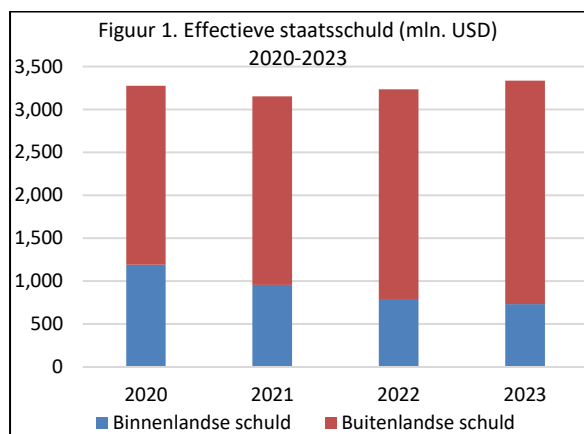
Tabel 1. Centrale Wettelijke overheidsschuld & schuld/bbp ratio's op kasbasis				
Nationale schuld definitie	2023-I	2023-II	2023-III	2023-IV
Buitenlandse schuld in miljard SRD	88,5	93,8	98,1	96,9
Binnenlandse schuld in miljard SRD	28,0	28,4	28,9	27,2
Totale schuld in miljoen SRD	116,5	122,2	127,0	124,1
Buitenlandse schuld-bbp ratio	98,9	104,8	109,6	108,2
Binnenlandse schuld-bbp ratio	31,2	31,7	32,3	30,4
Totale wettelijke schuld-BBP ratio	130,1	136,5	141,9	138,6
Effectieve schuld (miljard USD)	3,2	3,3	3,3	3,3
Effectieve schuld (miljard SRD)	116,5	122,2	127,0	124,1
Totale effectieve schuld-bbp ratio	85,9	90,2	93,7	91,6
Memorandum items				
Wisselkoers SRD/USD eind 2022	36,1	37,6	38,5	37,2
Wisselkoers SRD/USD (e.o.p)	36,1	37,6	38,5	37,2
BBP 2022 in miljard SRD-ABS data	89,5	89,5	89,5	89,5
BBP 2023 in miljard SRD- IMF schatting	135,5	135,5	135,5	135,5

Bron: Bureau voor de Staatsschuld, CBvS, ABS, IMF e.o.p.= end of period bbp in lopende marktprijzen

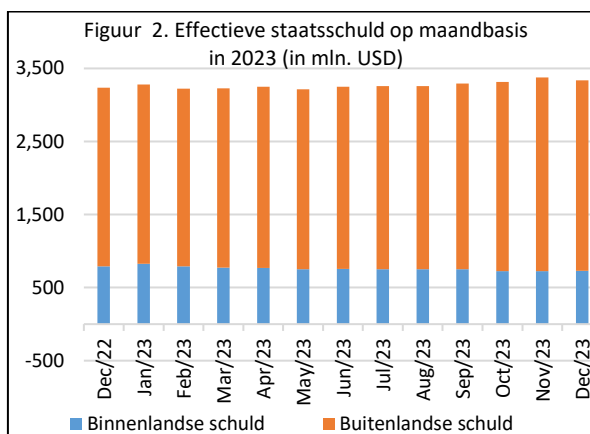
Figuur 1 laat het verloop van de staatsschuld op maandbasis zien in 2023.

De totale staatsschuld toont aan het einde van het vierde kwartaal van 2023 een daling van ca. 2 procent (SRD 2,9 miljard) ten opzichte van het derde kwartaal (tabel 1). Deze afname is het gevolg van een sterke daling van de achterstanden op zowel binnenlandse als buitenlandse schulden, daarnaast heeft de wisselkoers appreciatie van 3-4 procent van de SRD ten opzichte van de USD in het laatste kwartaal van 2023 ook bijgedragen aan de daling van de schuld,

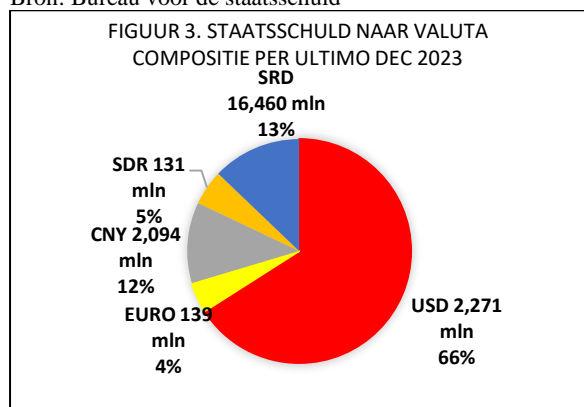
vanwege het feit dat ca. 77 procent van de schuldportefeuille van de Staat in vreemde valuta is aangegaan (figuur 3).

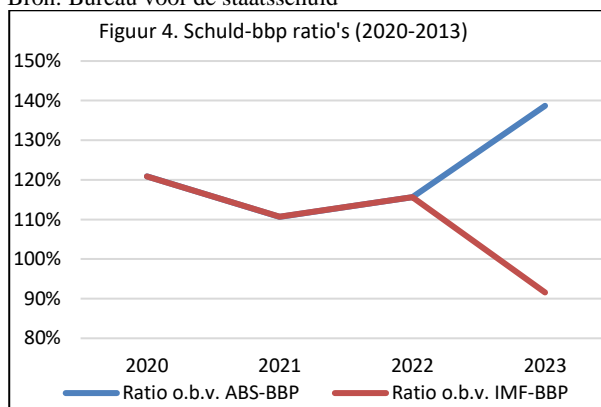
Bron: Bureau voor de staatsschuld

Bron: Bureau voor de staatsschuld

Bron: Bureau voor de staatsschuld

Bron: Bureau voor de staatsschuld

De wettelijke schuld-bbp-ratio voor ultimo 2023 bedraagt 139 procent volgens de bbp schatting van het ABS (tabel 1). Dit is een toename van ca. 23 procentpunten ten opzichte van 2022 (figuur 4). Naast de stijging van de schuld, heeft ook het constant houden van het bbp cijfer¹ voor de ratio van 2023 geleid tot deze toename.

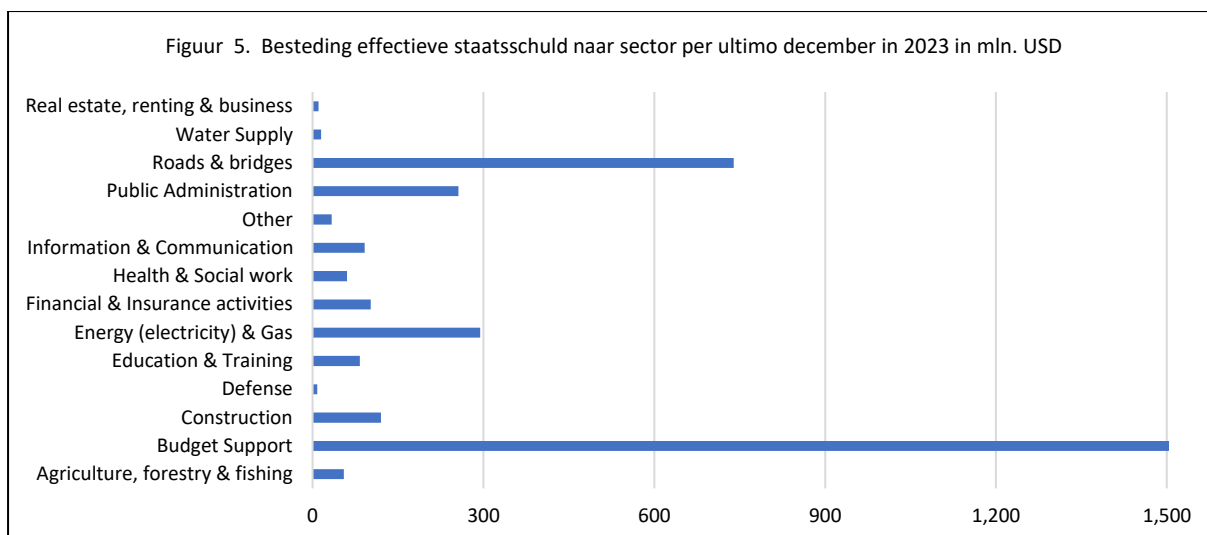
Een betere weergave van de druk van de staatsschuld op de totale inkomsten/productie van de economie in 2023 is de ratio gebaseerd op de bbp-schatting voor 2023 van het IMF, wat neerkomt op ca, 92 procent. Dit impliceert dat de schuld-bbp-ratio in 2023 met ca. 14 procentpunten is afgenomen (figuur 4).

Besteding van leningen naar sector

Figuur 5 geeft inzicht in de bestedingen van de totale uitstaande schuld aan het einde van december 2023 naar de economische sector.

Bijkans de helft van de totale schuldportefeuille van de Staat, wat neerkomt op ca. USD 1,5 miljard, is gebruikt om (lopende) uitgaven van de overheidsbegroting te financieren. De allocatie van deze type leningen/schulden, wordt aangemerkt als begrotingssteun bestedingen. Naast begrotingssteun zijn de allocatie leningen voor infrastructurele projecten (22 procent), ten behoeve van energiesector (7 procent) en voor hervorming van de overheid (7 procent) significant te noemen als aandeel in de totale schuldportefeuille van de overheid.

¹ Het wettelijke schuld-bbp-ratio voor 2023 is nu berekend op het bbp-cijfer van 2022 van het ABS; de laatste bbp-cijfer die door onze statistiekbureau is uitgegeven.

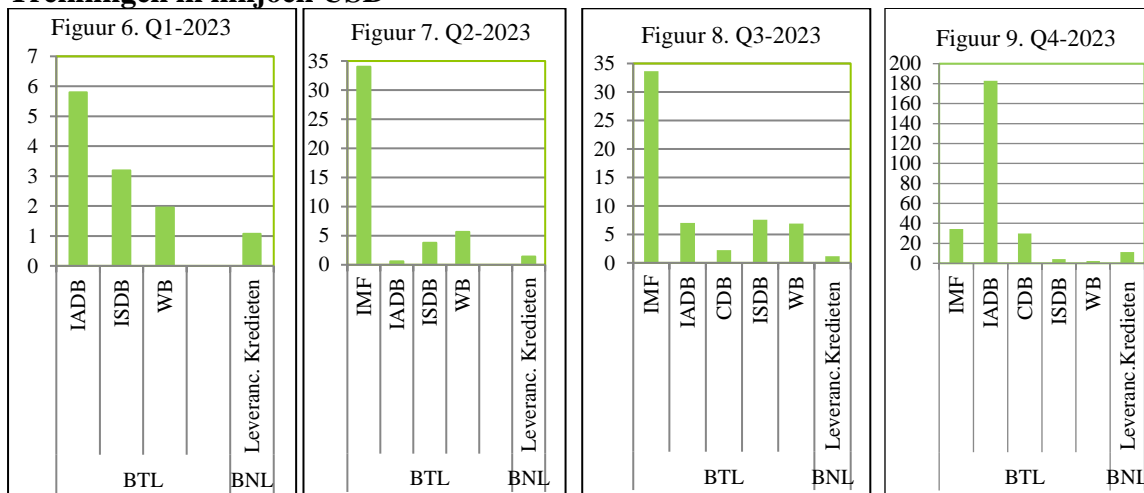

Bron: Bureau voor de staatschuld De effectieve staatschuld hier is exclusief de supplier debt.

Trekkingen en betalingen

In het vierde kwartaal van 2023 waren de totale trekkingen ca. USD 253 miljoen. Van dit bedrag kwam 72 procent uit het buitenland, met name van de IADB, IMF, CDB en andere multilaterale organisaties (figuur 9). De binnenlandse trekkingen bedroegen USD 11,4 miljoen en zijn trekkingen op de schulden van lokale aannemers t.b.v. Infrastructurele werken.

Trekkingen in miljoen USD

Bron : Bureau voor de Staatsschuld BTL = buitenlandse schuld BNL= binnenlandse schuld

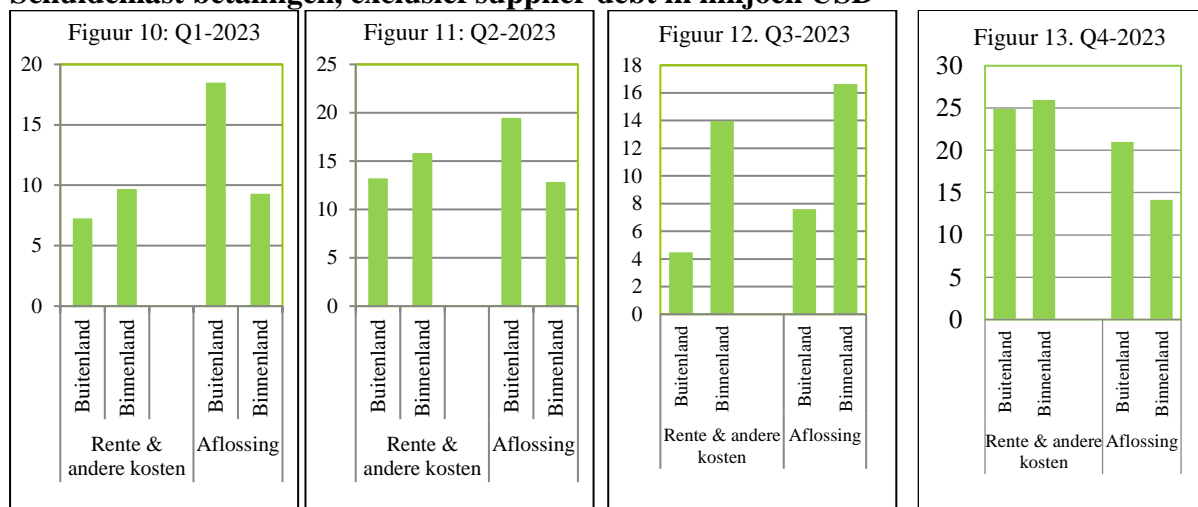
In het vierde kwartaal van 2023 bedroeg de totale schuldenlast betalingen ca. USD 66 miljoen; 57 procent daarvan waren betalingen op buitenlandse schulden en 43 procent op binnenlandse schulden. Ook in dit kwartaal hadden betalingen op buitenlandse betalingen veelal betrekking op de multilaterale crediteuren met IADB als grootste crediteur in deze categorie schulden.

De totale aflossingen in dit kwartaal bedroegen USD 22,8 miljoen en voor de rente en andere kosten is SRD 11,2 miljoen betaald.

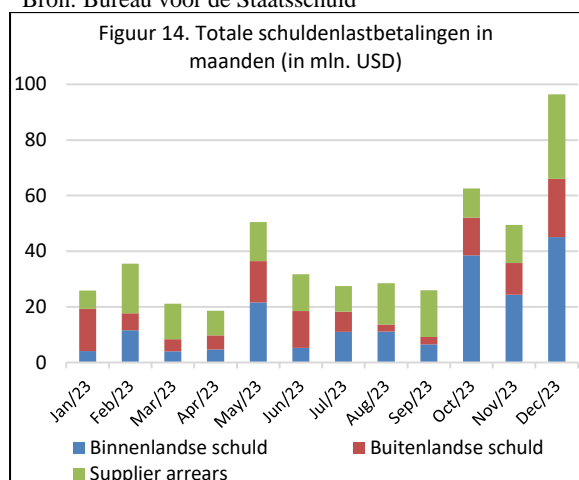
In 2023 is er in totaal aan schuldenlast, USD 306 miljoen betaald en nog eens ca. USD 168 miljoen op de supplier debt (figuur 15). Vanwege het finaliseren van het herstructureringsproces met de bilaterale crediteuren van Paris Club en India en de herschikking van de schuld aan de CBvS in 2023, begonnen de betalingen weer op gang te

komen in het afgelopen jaar. Ook het inlopen van de andere achterstanden op de binnenlandse schuld heeft de schuldenlast betalingen in het afgelopen jaar doen stijgen.

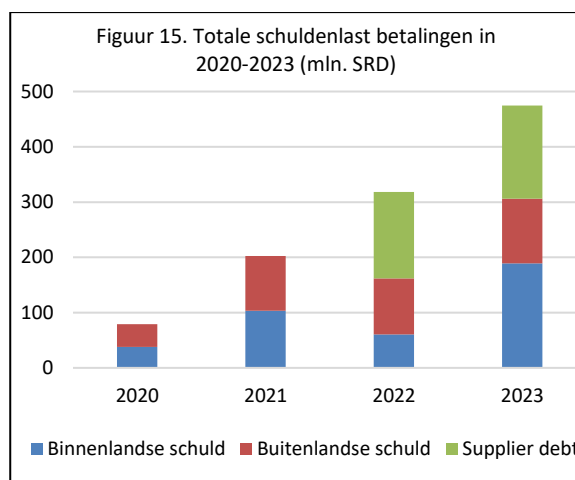
Schuldenlast betalingen, exclusief supplier debt in miljoen USD

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bron: Bureau voor de staatsschuld

Bron: Bureau voor de staatsschuld

In figuur 14 komt tot uiting dat de meeste schuldenlast betalingen plaatsvonden in de maand december. In die maand zijn vele achterstanden op de binnenlandse schuld, zoals op schatkistpapier, aan de CBvS en op kredieten van het bankwezen, ingelopen. Alle verstrekte voorschotten door de CBvS aan de overheid ter waarde van SRD 1,9 miljard in het verleden, zijn in 2023 afgewikkeld. Ook het inlopen van nog te betalen reçu's (supplier debt) vond veelal plaats in de maand december van het afgelopen jaar.

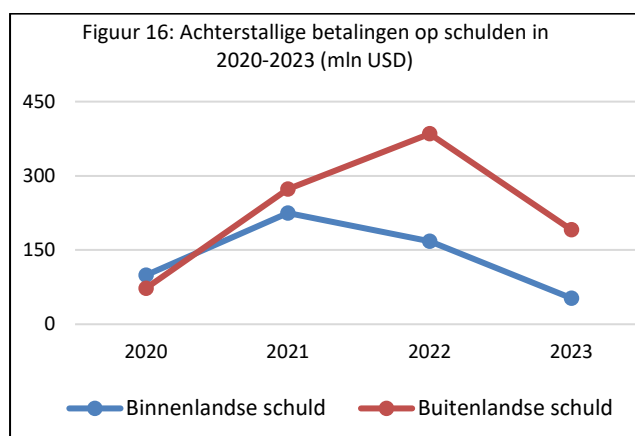
In december 2023 is er een Memorandum of Understanding (MOU) tussen het Bureau voor de Staatsschuld, het Ministerie van Financiën en Planning en de Centrale Bank van Suriname getekend om tijdige betalingen van schuldverplichtingen ten behoeve van buitenlandse crediteuren te garanderen. Binnen het EFF-programma moeten betalingen aan buitenlandse crediteuren met name de multilaterale crediteuren en na herschikking ook de bilaterale- en commerciële crediteuren op tijd betaald worden.

De MOU is met hulp van de capaciteitsontwikkeling van het IMF opgemaakt en verwoordt de verantwoordelijkheden van elke instantie en de tijdige informatieverstrekking aan de andere instanties bij het verwerken van betalingen.

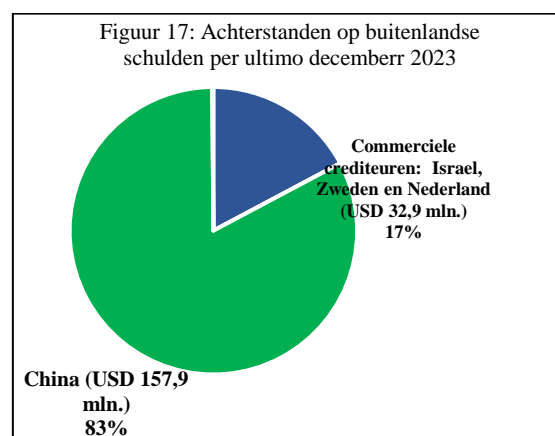
Achterstallige betalingen

Per ultimo december 2023, bedroegen de totale achterstallige betalingen ca. USD 244,2 miljoen, waarvan ca. USD 53 miljoen op de binnenlandse schuld en ca. USD 191 miljoen op buitenlandse schuld zijn (figuur 16). Ten opzichte van ultimo 2022 zijn de achterstallige betalingen afgenomen met circa 55 procent (USD 309 miljoen).

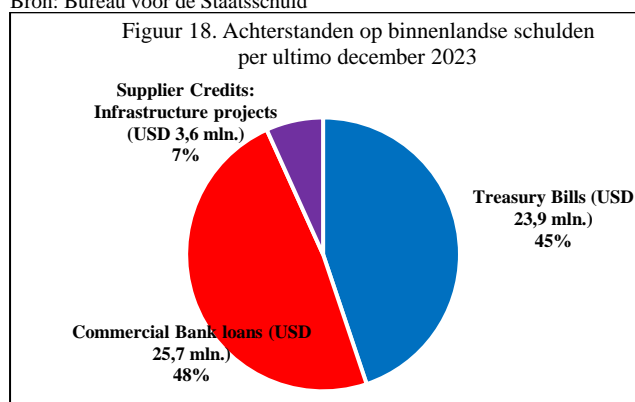
De daling heeft zowel plaatsgevonden bij de buitenlandse als binnenlandse schuld, maar was significanter bij de buitenlandse schuld. Dit komt in de eerste plaats door de afronding van de herschikking van de grootste buitenlandse schuld van Suriname, de Euro bond, waardoor de achterstanden zijn weggewerkt. Daarnaast zijn ook de schulden aan India, Italië en Israël (Paris Club crediteuren) in het afgelopen jaar afgewikkeld. In figuur 17 komt tot uiting dat thans de grootste achterstanden bij de buitenlandse schuld op de grootste bilaterale crediteur China zijn.

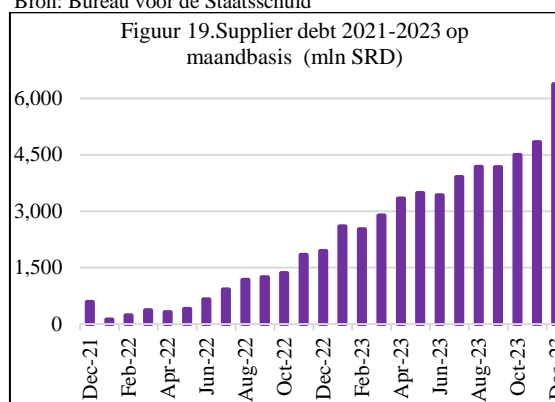
Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

Bij de binnenlandse schulden (figuur 18) bedroegen de achterstallige betalingen op kredieten van commerciële banken USD 25,7 miljoen en op schatkistpapier USD 23,9 miljoen. Daarnaast waren de achterstallige betalingen op leverancierskredieten USD 3,6 miljoen.

In 2023 zijn er totaal aan achterstanden uitgedrukt in miljoenen USD ingelopen op schatkistpapier en kredieten van banken inclusief de CBvS, USD 55,5 miljoen.

Bij de laatste IMF-missie aan Suriname van februari 2024, is aangegeven dat binnen het EFF-programma, alle binnenlandse achterstanden per eind maart 2024 ingelopen moeten worden,

met uitzondering van de technische achterstanden op schulden ten behoeve van infrastructurele van een maand.²

In figuur 19 komt tot uiting dat de niet betaalde reçu's (supplier debt), die vanaf 2021 in kaart zijn gebracht, sterk aan het stijgen tot SRD 6,4 miljard per ultimo 2023. Alhoewel er vele betalingen waren gedaan in december 2023 vanwege de achterstanden op niet betaalde reçu's, is deze sterker gestegen in de laatste maand van het afgelopen jaar.

Volgens het IMF- EFF-programma moeten deze schulden per eind 2025 volledig zijn ingelopen en na die periode mogen er geen nieuwe "supplier debt" meer bestaan. Dit geeft aan dat de overheid vanaf 2026 alle reçu's op tijd moet betalen.

Lange termijnschulden van staatsbedrijven (State Owned Enterprises - SOE's)

Een belangrijke aanpassing van de wet op de Staatsschuld is het toekennen van een extra taak aan het Bureau voor de Staatsschuld is het rapporteren van schulden van staatsbedrijven, parastatalen en overheidsinstanties. Dit om de schulden van Staatsbedrijven te monitoren, om zo het fiscale risico voor de overheid te minimaliseren, c.q. op tijd aan te pakken.

Om dit te kunnen realiseren heeft het bureau in de periode 24 mei tot en met 6 juni technische assistentie (TA) van CARTAC ontvangen.

Tot **publieke sector instellingen** wordt verstaan uit alle ingezeten institutionele instellingen die direct of indirect worden gecontroleerd door de ingezeten overheid en overheidsbedrijven. Controle wordt gedefinieerd als het vermogen om het algemene bedrijfsbeleid van de instelling te bepalen of om bestuurders te benoemen, middels speciale wetgeving, decreet of regelgeving. Het is niet een vereiste dat de overheid expliciet aandeelhouder is van zo een instelling. Algemeen bedrijfsbeleid verwijst in het algemeen naar het belangrijkste financiële en operationele beleid met betrekking tot de strategische doelstellingen van de onderneming als marktproducent.

Het Ministerie van Financiën & Planning heeft een lijst van ca. 120 staatsbedrijven, die door het Bureau worden gescreend op basis van de gehanteerde definitie. De bedoeling is om geleidelijk aan alle relevante staatsbedrijven met schulden in kaart te brengen en te monitoren. Thans zijn er van 11 grote staatsbedrijven de lange termijnschulden in kaart gebracht voor ultimo 2021 en 2022 (tabel 2). Lange termijnschulden zijn schulden die een looptijd hebben van langer dan 1 jaar.

De totale lange termijnschuld van deze bedrijven bedroeg per ultimo 2022, USD 1,7 miljard, (SRD 53,7 miljard) waarvan USD 126 miljoen achterstallige betalingen waren. Van ca. 8 procent van de schulden van de bedrijven, is de Staat de crediteur.

De instellingen die een schuld hebben bij de staat zijn: N.V. Energie Bedrijven Suriname (EBS), Surinaamse Luchtvaartmaatschappij (SLM), Food and Agriculture Industries N.V. (FAI N.V.) en Surinaamse Waterleiding Maatschappij (SWM).

² Achterstanden op betalingen van schulden ten behoeve van infrastructurele werken mogen met een maand vertraging uitbetaald worden.

Tabel 2: Lange termijn schulden van Staatsbedrijven (State Owned Enterprises - SOE's)

	Stand schuld 31-Dec-21	Waarvan achterstanden 31-dec-21	Stand schuld 31-Dec-22	Waarvan achterstanden 31-dec-22
<u>Totale schuld in miljoenen SRD</u>	38.520	2.499	53.736	4.003
Binnenland	27.161	1.497	38.902	2.472
• Financiële sector	18.959	0	33.041	0
Waarvan de Centrale bank	2.921	0	3.549	0
• Niet financiële sector	8.201	1.497	5.861	2.472
Waarvan N.V. Staatsolie	4.070	0	6.087	0
Buitenland	11.360	1.002	14.834	1.532
• Financiële sector	0	0	1.053	0
Waarvan de Centrale bank	0	0	1.053	0
• Niet Financiële sector	11.360	1.002	13.781	1.532
• Waarvan N.V. Staatsolie	9.657	0	11.373	0
<u>Totale schuld in miljoenen USD</u>	1.809	117	1.687	126
Binnenland	1.275	70	1.221	78
• Financiële sector	890	0	1,037	0
Waarvan de Centrale bank	137	0	111	0
• Niet financiële sector	385	70	184	78
Waarvan N.V. Staatsolie	191	0	191	0
Buitenland	533	47	466	48
• Financiële sector	0	0	33	0
Waarvan de Centrale bank	0	0	33	0
• Niet financiële sector	533	47	433	48
Waarvan N.V. Staatsolie	453	0	357	0
<u>Totale schuld naar valuta soort in miljoenen eenheden</u>				
• SRD	1.184	82	1.402	93
• USD	1.349	101	1.254	110
• EUR	356	11	510	12
Memo Item				
Wisselkoers USD/SRD eop	21,296		31,853	
Wisselkoers EUR/SRD eop	24,146		33,890	

Bron: Bureau voor de staatsschuld eop = end of period

De schulden van de volgende bedrijven zijn verwerkt in de tabel:

- **Financiële Sector:** Centrale Bank van Suriname (CBvS), Surinaamse Postspaarbank (SPSB) en Stichting Volkscredietbank (VCB),
- **Niet-Financiële Sector:** N.V. Staatsolie Maatschappij Suriname, N.V. Energie Bedrijven Suriname (EBS), Surinaamse Waterleiding Maatschappij (SWM), N.V. Havenbeheer Suriname, Surinaamse Luchtvaart Maatschappij (SLM), Staatsziekenfonds Suriname (SZF), Food & Agriculture Industries N.V. (FAI), Telecommunicatiebedrijf Suriname (Telesur).

De totale lange termijnschuld van deze bedrijven bedroeg per ultimo 2022, USD 1,7 miljard (SRD 53,7 miljard), waarvan USD 126 miljoen achterstallige betalingen betreffen. De achterstanden hebben betrekking op staatsbedrijven in de niet-financiële sector.

Acht procent van de schulden zijn verschuldigd aan de Staat. De instellingen die een schuld hebben bij de staat zijn: N.V. Energie Bedrijven Suriname (EBS), Surinaamse Luchtvaartmaatschappij (SLM), Food and Agriculture Industries N.V. (FAI N.V.) en Surinaamse Waterleiding Maatschappij (SWM).

Herstructurering van schulden

Toen de regering van Suriname in december 2021 het Extended Fund Facility (EFF) programma met het IMF aanging, was de herschikking van schulden een belangrijk onderdeel daarvan, om overheidsfinanciën te hervormen. Schuldverschikking bij de buitenlandse crediteuren, betroffen alle bilaterale en commerciële crediteuren, terwijl de multilaterale crediteuren verder op tijd betaald zouden worden en van enkele ook nieuwe financieringsmiddelen in de vorm budget support concessionele leningen verstrekt zouden worden, om het hervormd beleid van de overheid te financieren tijdens het programma.

Per ultimo december 2023, is ca. 60 procent van de buitenlandse schuld volledig herschikt³. Het gaat hier om de herschikking van bilaterale schulden aan Nederland, Italië, Israël en Zweden (Paris Club crediteuren) en aan India. Bij de Paris Club crediteuren zijn er thans slechts afspraken gemaakt over de achterstanden tot en met eind 2021 en de schuldenlast betalingen voor de periode 2022-2024. Deze betalingen zijn herschikt.

De grootste commerciële schuld, te weten Euro bond, is ook herschikt en wel in december 2023.

Euro bond

Op 6 december 2023 vond een belangrijke gebeurtenis plaats met de afronding van de herschikking van de internationale euro-obligatielening, beter bekend als de Oppenheimer bond. De oorspronkelijke schuld van USD 675 miljoen⁴ was in november opgelopen tot USD 912 miljoen. Als onderdeel van de schuldverschikking, heeft er een haircut (schuldverlichting) van 29 procent op de schuld plaatsgevonden, waardoor het herschikte schuldbedrag neerkwam op USD 650 miljoen. Echter is er voor USD 10 miljoen extra obligaties uitgegeven, om de kosten van deze transactie te dekken, waardoor het bedrag van de herschikte obligatielening USD 660 miljoen werd.

De rentevoet op de herschikte obligatielening is vastgesteld op 7,95 procent, waarbij 4,95 procent van de coupon in contanten betaald moet worden in de periode 2024-2025, terwijl de resterende 3 procent wordt gekapitaliseerd. De looptijd van de schuld is 10 jaar met een grace period voor aflossingen van 3 jaar, waarbij de aflossingen zullen beginnen in 2027 en eindigen in 2033.

De schuldverlichting van ca. USD 262 miljoen, zal gecompenseerd worden uit de royalty-inkomsten van de offshore olieproductie uit Block 58 in de vorm van een Value Recovery Instrument (VRI) waarop 9 procent rente wordt betaald.

Als er tot en met 2050 royalty-inkomsten voortkomen uit blok 58, kan de compensatie voor schuldverlichting plaatsvinden. De eerste USD 100 miljoen aan royalty ontvangsten in deze periode, zal de overheid toekomen, pas daarna zullen royalty inkomsten gebruikt worden ten behoeve van de crediteuren voor compensatie.

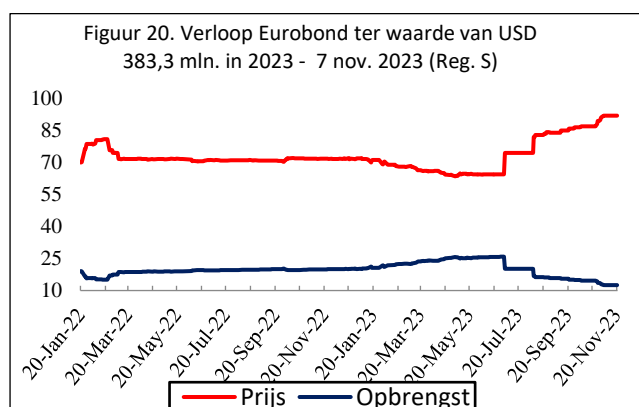
³ Dit percentage heeft als uitgangspunt ultimo december 2021, toen het EFF-programma operationeel werd.

⁴ De eerste obligatielening van USD 550 miljoen was in 2016 aangegaan en notes van USD 175 miljoen waren in 2019 uitgegeven.

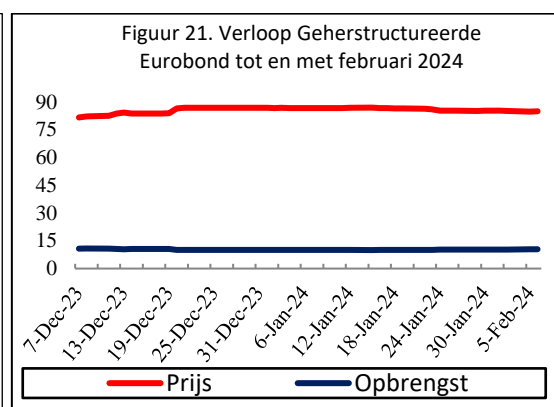
Andere inkomsten, zoals belastingen, overheidsaandeel in de winsten en dividend van Staatsolie, zijn volledig beschikbaar voor de overheid. De compensatie in de vorm van de VRI vertegenwoordigt ongeveer 2 procent van de totale geschatte olieopbrengsten van Block 58 voor de overheid.

De afronding van de herschikking met internationale bondholders door Suriname in 2023, is de eerste finalisering van de herschikking met deze type crediteur door een land die behoort tot de groep opkomende economieën en ontwikkelingslanden sinds 2020.

Door de uitbraak van de COVID-pandemie in 2020, konden vele van deze landen hun schulden niet meer aflossen en zijn er gesprekken gestart met creditoren om te komen tot schuldherschikking. Ook het VRI-instrument van Suriname, dat apart verhandeld kan worden, en onderdeel van de schuldherschikking met de bondholders, is op dit moment enig in soort.

Bron: Luxemburg Stock Exchange met bewerking SDMO

Bron: Bloomberg met bewerking SDMO

Tot en met november toen de “exchange” van de geherstructureerde obligatielening gaande was, is de prijs van dit financieel instrument flink gestegen tot 92 cent op US-dollar (figuur 20). Het verloop van de prijs en yield (opbrengst) van de geherstructureerde euro bond is thans te volgen op Bloomberg en zal na enkele weken ook gevolgd kunnen worden op de London Stock Exchange (LSE), nadat alle formaliteiten in orde zijn gemaakt.

Figuur 21 laat zien dat 3 maanden na herschikking van de euro bond, de prijs gestabiliseerd is rond de 85 cent op de US-dollar.

China Eximbank

Met China Eximbank werd in december 2023 een Agreement In Principle op technisch niveau bereikt over de twee fasen schadebehandeling (flow en stock relief) wat vergelijkbaar is met de Club van Parijs creditoren. De AIP op stafniveau is op 1 maart getekend. Nu wordt gewerkt om de amendementen op de leenovereenkomsten af te ronden.

Net als bij de Paris Club creditoren wordt tegen het eind van 2024, nagegaan hoe de economische en fiscale situatie van Suriname zich ontwikkeld heeft, om tot overeenstemming te komen hoe de stand van de schulden per 1 januari 2025, terug betaald moeten worden.

Andere commerciële buitenlandse creditoren

Met de resterende particuliere externe creditoren wordt thans te goeder trouw onderhandeld. Het gaat hierbij om de volgende creditoren: Industrial and Commercial Bank of China (ICBC), ABN-AMRO, Credit Suisse en Israël Discount Bank.

Het streven is om het hele herstructureringsproces met alle buitenlandse schuldeisers in 2025 volledig af te ronden.

Binnenlandse crediteuren

In 2023 zijn alle schulden aan de CBvS herschikt, waarbij alle voorschotten volledig zijn betaald. Ook heeft er herschikking plaatsgevonden met de banken op de achterstanden op kredieten, terwijl er enkele schatkistpapier bij bepaalde banken zijn herbelegd.

Credit ratings van Suriname

Vanwege het afronden van de herschikking van vooral Suriname Euro bond, maar ook de herschikking met de bilaterale crediteuren, met uitzondering van China, heeft Standard & Poor, Global Ratings de lange en korte termijn soevereine kredietratings van Suriname verhoogd van 'SD' (Selectief Default) naar 'CCC+/C', met een stabiele lange termijn vooruitzicht op externe schulden.

Met de aangepaste rating, wordt door dit credit ratings instituut aangegeven dat de herschikkingen van schulden, zullen leiden tot een oplossing van Suriname's wanbetalings gedrag van het verleden, waardoor de vooruitzichten tot een verbeterde kredietwaardigheid van het land, gunstig zijn geworden. Het ligt in de lijn der verwachting, dat bij het afwickelen van alle commerciële en bilaterale buitenlandse crediteuren en het inlopen van alle achterstanden op de binnenlandse schuld, de credit rating verder omhoog zal gaan.

De verbeterde kredietwaardigheid van het land is ook van belang voor de private sector die zaken wil doen met het buitenland, om tegen betere voorwaarden investeringen aan te trekken en/of leningen aan te gaan.

Nieuwe schulden die zijn aangegaan

In het laatste kwartaal zijn er een drietal nieuwe schulden aangegaan (tabel 3). Zo heeft de Surinaamse overheid twee leningsovereenkomsten getekend met de Inter-American Development Bank (IaDB) ter waarde van USD 170 miljoen.

Tabel 3. Nieuwe leningen in het vierde kwartaal van 2023					
Crediteur	Datum ovk.	Bedrag	Doel	Interest	looptijd
IADB – Programme of Support for the Population Census and the National Statistical System in Suriname	12/12/2023	USD 20 miljoen	Ter ondersteuning van de volkstelling en het statistische systeem	SOFR based interest rate	25 jaren
IADB – Support to Public Management and Transparency Policies in Suriname	12/12/2023	USD 150 miljoen	Ter ondersteuning van het overheidsbeheer en het transparantie van beleid	SOFR based interest rate	20 jaren
IMF – Promissory note	19/12/2023	SDR 25,6 miljoen	Stimuleren van de economie- en begrotingssteun	SDR - interest rate + marge	10 jaren

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

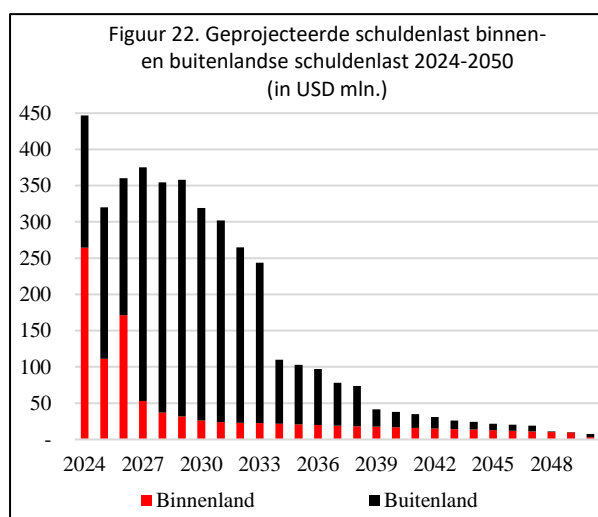
Een lening van USD 150 miljoen is ten behoeve van overheidsmanagement en transparantie van beleid en de andere lening van USD 20 miljoen is aangegaan voor uitvoering van de populatie census in 2024 door het ABS. Beide leningen hebben gunstige voorwaarden en worden beheerd door het Ministerie van Financiën en Planning.

Ook is de vierde tranche begrotingssteun van het IMF ontvangen i.h.k.v. het EFF-programma. Van de overmaking van SDR 39,5 miljoen in december, was SDR 25,6 miljoen bestemd voor de overheid, terwijl de rest beschikbaar wordt gesteld voor de internationale reserves als betalingsbalanssteun onder beheer van de CBvS.

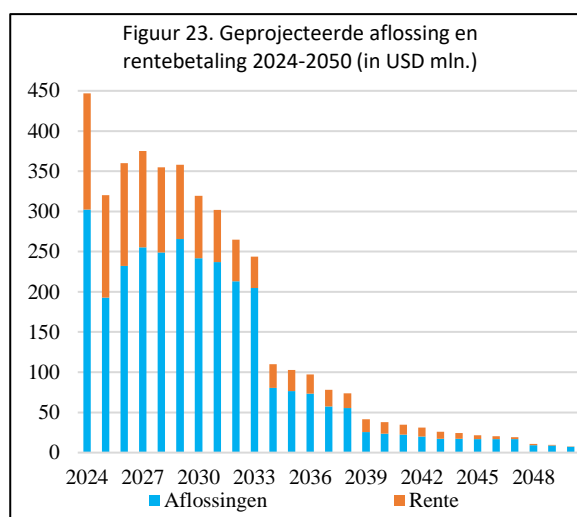
Met deze uitbetalingen heeft Suriname in totaal USD 263 miljoen ontvangen van het IMF ter ondersteuning van het economisch herstelprogramma.

Schuld en schuldenlast projecties 2024 -2050

Onderstaande figuren geven de projecties voor schuldenlastbetalingen en de uitstaande schuld voor de periode 2024-2050 weer. Bij deze projecties zijn meegenomen de geherstructureerde Eurobond ter waarde van USD 660 miljoen en de herschikking van de schuld aan China Eximbank ter waarde van USD 483 miljoen op basis van het principeakkoord dat op 1 maart is getekend.

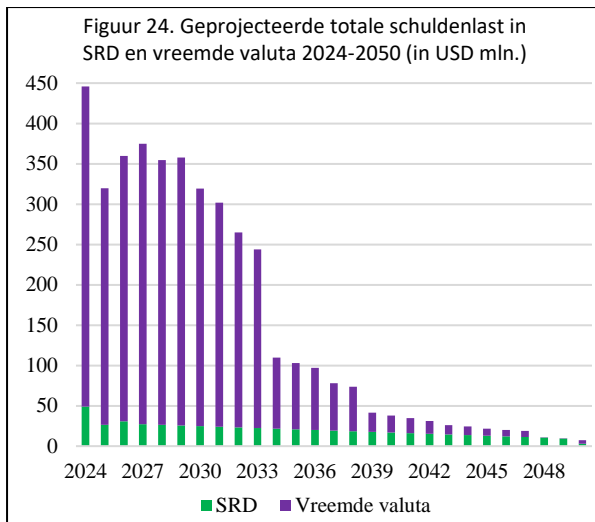
Bron: Bureau voor de staatsschuld

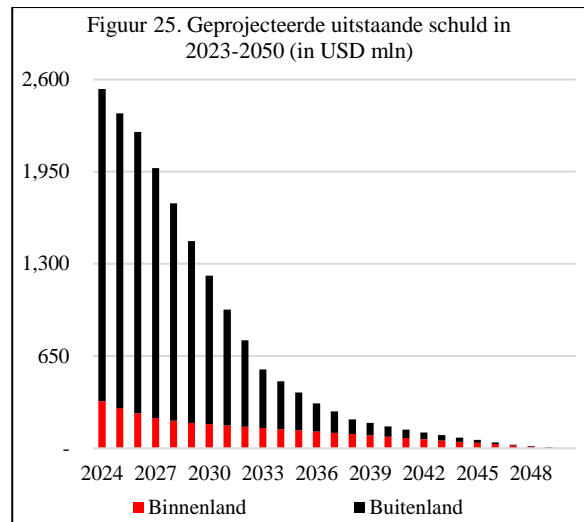
Bron: Bureau voor de staatsschuld

Figuur 22 en 23 geven aan dat de schuldenlast betalingen voor dit vrij hoog te noemen is en ca. USD 450 miljoen bedraagt.

Het hoge wisselkoersrisico effect op de schuldportefeuille komt wederom tot uiting in figuur 24. Een stabiele wisselkoers is ook van belang bij het afwickelen van schulden

Bron: Bureau voor de staatsschuld

Bron: Bureau voor de staatsschuld

BIJLAGE: ENKELE SCHULD INDICATOREN EN STATISTIEKEN

Tabel 1. Structuur van de effectieve Centrale Overheidsschuld

In procent	2023-1	2023-2	2023-3	2023-4
Buitenlandse schuld	76	76	77	78
Binnenlandse schuld	24	24	23	22
Korte termijn	18	19	18	7
Lange termijn	82	81	82	93
Vaste rentevoet	56	56	55	48
Variabele rentevoet	43	43	44	51
Lokale munt	13	13	13	13
Buitenlandse munt	87	87	87	87
Buitenlandse lening	51	50	51	58
Buitenlandse credit Lines	0	0	0	0
Buitenlandse kapitaalmarkt instrumenten	25	26	26	20
Binnenlandse voorschotten CBvS	1	1	2	0
Binnenlandse lange termijn schuld CBvS	8	8	7	7
Binnenlandse lange termijn schuld Commerciële Banken	7	7	6	5
Binnenlandse schatkistpapier	4	3	3	2
Binnenlandse leverancierskredieten	2	3	3	5
Binnenlandse lange termijn schuld particuliere sector	2	1	1	1
Multilaterale buitenlandse crediteuren	29	29	30	37
Bilaterale buitenlandse crediteuren	17	16	16	25
Commerciële buitenlandse crediteuren	30	31	31	16
CBvS	10	9	9	7
Commerciële binnenlandse crediteuren: Algemene Banken	3	3	3	2
Commerciële binnenlandse crediteuren: niet-bancaire particuliere sector	11	12	11	12

Bron: Bureau voor de Staatsschuld Data is o.b.v. de effectieve schuld = de internationale schuld definitie.

Tabel 2. Schuld-bbp ratio's van geselecteerde landen in het Caribisch gebied

	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023-schat.</u>
Bahamas	60,3	75,3	100,0	88,9	84,2
Barbados	119,0	148,8	135,1	122,5	115,0
Guyana	43,6	51,1	43,2	26,1	29,9
Jamaica	94,3	109,7	94,2	77,1	72,3
Suriname	70,9	120,9	110,7	115,6	91,6
Trinidad & Tobago	46,4	62,3	61,6	51,0	52,5

Bron: IMF World Economic Outlook, Database April 2023 en SDMO data voor Suriname

Tabel 3. Staatsschuld naar valutasoort in miljoen eenheden				
December 2022			December 2023	
	Binnenlands schuld	Buitenlandse schuld	Binnenlandse schuld	Buitenlandse schuld
USD	303,1	1.953,9	267,4	2.003,5
Euro	29,7	116,0	19,9	119,5
CNY	0,0	2.059,7	0,0	2.093,6
SDR	0,0	53,9	0,0	130,7
SRD	12.593,0	0,0	16.460,4	0,0

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 5. Totale Binnenlandse schuld inclusief achterstanden naar schuldinstrument op kasbasis in miljoen SRD								
Schuldinstrument	2023-I		2023-II		2023-III		2023-IV	
	Totale Schuld	Waarvan achterstand	Totale Schuld	Waarvan achterstand	Totale Schuld	Waarvan achterstand	Totale Schuld	Waarvan achterstand
Schatkistpromessen	1.393,2	1.035,7	839,7	481,8	581,2	481,6	439,8	354,8
Schatkistbiljetten	2.885,3	424,9	3.272,0	429,9	3.167,1	685,1	2.655,8	532,3
CBvS Voorschotten & kortlopende schulden	1.688,2	1.688,2	1.688,2	1.688,2	1.936,8	0,0	0,0	0,0
Leningen:								
CBvS Geconsolideerde schuld	9.520,5	1.559,5	9.439,6	1.552,1	9.291,5	0,0	9.291,5	0,0
Lange termijn leningen algemene banken	2.504,5	622,2	2.418,4	632,4	2.256,3	442,2	1.660,8	4,0
Korte termijn leningen algemene banken	1.159,8	298,6	1.183,1	585,4	1.222,0	915,7	953,3	953,3
Leverancierskredieten voor infrastructurele projecten	4.147,0	129,8	4.255,6	128,4	4.294,3	151,8	3.983,3	133,7
Lange termijn leningen particuliere sector	1.772,7	0,0	1.824,9	0,0	1.857,9	0,0	1.855,6	0,0
Totale uitstaande schuld	25.071,1	5.758,8	24.921,5	5.498,3	24.607,0	2.676,4	20.840,1	1.978,1

Bron: Bureau voor de Staatsschuld Data is o.b.v. de effectieve schuld = de internationale schuld definitie.

Tabel 6. Totale buiten- en binnenlandse schuld naar economische sector in mln. USD		
Sector	Buitenland	Binnenland
Landbouw, bosbouw en visserij	55,1	-
Begrotingssteun	1.090,1	392,29
<i>w.v. CBvS</i>	-	249,77
<i>w.v. Schatkistpapier</i>	-	84,45
Begrotingssteun (supplier debt)	-	171,36
Constructie	120,2	-
Defensie	8,2	-
Educatie & Training	83,2	-
Energie (elektriciteit) & Gas	226,2	33,25
Financiële en verzekeringsactiviteiten	53,0	22,96
Gezondheid & Maatschappelijk werk	55,9	1,60
Informatie & Communicatie	91,5	-
Overig	33,3	-
Openbaar Bestuur	256,1	-
Wegen & bruggen	516,4	107,23
Watervoorziening	15,2	-
Onroerend goed, verhuur en zakelijke dienstverlening	-	3,04
Totaal	2.604,34	731,72

Bron: Bureau voor de Staatsschuld